

BARÁTSÁG

Magyarország népei
kölcsonös megismerkedését szolgáló
havi folyóirat

Megjelenik minden hónap 15-én

Kiadó:

Filantróp Társaság
Budapest XI.,
Tas vezér utca 17. IV. 4.

A szerkesztőség vezetője:
Ember Mária

A kiadásért felel:
Mayer Éva

A szerkesztőség postacíme:
1519 Budapest, Pf. 452.

Telefonszáma:
165-5064 és 182-2548

Fogadóórak munkanapokon
délután 3 és 5 között
XI., Ulászló u. 18. fszt. 1.

ISSN 1218-0149

Egyes szám ára: 50 Ft
Előfizetési díjak:
negyedévre 150 Ft
félévre 300 Ft
egy évre 600 Ft

Előfizethető a Barátság
csckszámláján: 529-81340-0
OTP Budapest XI.,
Szent Gellért tér 3.
MNB szám: 218-98426

Terjeszti a szerkesztőség,
az EXTRA-Hír,
a HÍRKER és
az NH Rt.

Nyomdai munkálatok:
Comp-Press Kft.
Felelős vezető:
Ibós Ferenc
ügyvezető igazgató

Címlapunkéhoz:

Ősformák egy kertben

Kevés magyar szobrásznak adatott meg a lehetőség, hogy saját kertjében állítsa fel tájba kívánczó szobrait. Kling Józsefnek, a Kaposváron élő szobrász-
nak a legújabb, nagyméretű kőmunkái méltó helyet kaptak a művész háza
körüli szoborparkban.

Kling József önképzéssel lett szobrász. Gyermekkorától fogva fát faragott, vonzó-
dott a természet erői által formált kövekhez. Érettségi után műszaki rajzoló-
ként, majd régész-asszisztensként kereste kenyerét, szabad idejében organikus
formák homokkőbe és fába való faragásával kísérletezett. Hamar ráébredt,
hogy a *plasztikai látás* megalapozásához a szobrászat alapformájának, az emberi
alaknak a mélyreható tanulmányozására van szükség. Az alapok elsajátításá-
hoz Bors Istvántól, a szintén Kaposváron élő szobrásztól kapott segítséget. A
hetvenes évek elején a *fa és a kovácsoltvas* összekapcsolásával foglalkozott, a
népművészet formatanulságait akarta ötvözni a modern formavilággal. Megis-
merkedvén azonban a *villányi alkotótelepen* dolgozó kőfaragó szobrászokkal, eltá-
volodott a paraszti kultúra formavilágától. Beleszeretett a kisméretű, szépen
csiszolt, hajladozó körvonalú kövekbe, s különböző színű márványok finom
egymáshoz illesztésével komponált, leegyszerűsített organikus formái a nagy
román mester, a Párizsban 1957-ben elhunyt Brancusi művészetével mutatnak
rokonságot. Időközben *egyházművészeti megbízásokat* kapott, azóta is tervez *liturgi-
kus tereket: oltárszobrokat és domborműveket* farag templomok számára.

Kísérletező alkat, s a kőben tovább kereste saját kifejezési lehetőségeit. A
tökéletesen kidolgozott, kifinomult művek után a *kő kibányászott tömbjének pri-
mitív geometriájában*, érintetlen fenségében látta meg a szépséget. Amikor stati-
kus, *monolitikus* alapformákra vezette vissza művészetét, a szobrászat kezdetei-
hez, a közvetlen faragáshoz és a véséshez tért vissza. A kő hatalmas ellenállást
fejt ki megmunkáláskor: Kling József a bányából hozott kőtömbön kis változ-
tatásokat ejt csupán, hol üreget, hol vájatot vés belé, esetleg *barlangrajzszerű
jeleket* karcol rá. Máskor a komor kőfelületre aranyat és ezüstöt, a *hatalom színéit*
festi, kultikus jelentéssel ruházva fel ezáltal a művet.

Korunk embere elvesztette a monolitikus érzéshez kapcsolódó értékeket; a
stabilitás, a kiegyenlítetttség, az állandóság minőségeitől messze eltávolodott
a XX. század szobrászata is. Holott ebben áll a szobrászat egyik vallásos funk-
ciója: tagadja a változást, ellenáll az idő rombolásának. Klingnél a *tömör, zárt
formák* azonban sokszor *pusztuló szerkezettel és anyagokkal* kapcsolódnak össze, ami
modern tudatról árulkodik már. A kilencvenes években készült, legújabb munkáin
a rusztikusan hagyott kőtömböt más természetes anyagokkal, kötéllel és akác-
fával társítja. A címlapon látható „Csapda” című szobra egy azonos című sorozat
egyik tagja. A magas, tömör talapzaton egy *farönkökből összeállított kelepce* áll,
amelynek közepében a kelepce oldalait is tartó kötelek durva felületű, négyze-
tes kőtömböt tartanak fogva. A nyers kőtömböt átlyukasztó üreg negatív for-
mája a szobor fizikai és pszichológiai középpontja; ezt a *sugarasan belefutó kötelek*
is hangsúlyozzák. A kötelek elmetszésével a kőtömb lezuhanna, a ketrec szét-
esne. A mű különböző anyagainak eltérő tulajdonságai – kemény és lágy, sú-
lyos és könnyű – folytán a szobor nem örökkévaló: a fa elkorhad, a kötél
szétmállik. Egyedül a központi forma, a kőtömb időtlen, de egyesúlyának, sta-
bilitásának feltétele, vagyis az őt tartó közeg pusztulásával értelmét vesztené,
önnön csapdájába hullna.

Bátorfi Andrea

E LAPSZÁMUNK MEGJELÉNÉSÉT
a Nemzeti és Etnikai Kisebbségi Hivatal
valamint
a Szabad Sajtó Alapítvány
tette lehetővé támogatásával.